

Åtgärder mot mjöldamm och mjölspill i industribagerier

Åtgärder mot mjöldamm och mjölspill i industribagerier

1. Kapsla in dammande avsnitt och komplettera med punktutsug

Det finns flera olika moment i bageriprocessen där mjöl sprids. Bagaren utsätts för höga halter av mjöldamm och mjölspill lägger sig på utrustningen och i lokalen.

De största dammkällorna i industribagerier

- Vid tömning från silo i tråg dammar det.
- När blandaren startas dammar det kraftigt. Dammet minskar när mjölet binds i degvätskan.

OBS! Rågmjöl dammar mer än vetemjöl och kan också ge allergiska reaktioner!

Viktigaste åtgärder

- + **Kapsla in tömning från silo, med t ex lock på tråg, och anslut punktutsug.**

Inkapsling hindrar mjöl från att spridas i större delar av lokalen. Med anslutet punktutsug till inkapslingen blir det undertryck i tråget. Undertrycket motverkar läckage av mjöl även om inkapslingen inte är helt tät. Observera att utsuget måste utformas så att största mängden mjöl går till degen.

- + **Automatisera och kapsla in hantering av övriga dammande ingredienser och anslut punktutsug.**

- + **Tättslutande lock på blandare med anslutet punktutsug.**

När blandaren startas ska både lock och inspektionslucka vara stängda, till dess mjöl blandats in i degen.

- + **Kontrollera om någon annan del i processen sprider damm och kapsla in den delen.**

Effekt

När dammande moment kapslas in minskar mjölspridningen i lokalen och dammhalten sjunker. Exempelvis har mätningar vid satsning visat att inkapsling av tråg vid satsning från silo har minskat halterna från 150 mg/m³ till 1-10 mg/m³.

Fördelar

- + Kraftigt förbättrad miljö för bagaren
- + Minskad allergirisk för bagaren
- + Minskad risk för skadedjur med minskat mjölspill i lokalen

Nackdelar

- Kostnad för inkapsling
- Kostnad för installation av utsug
- För att utsugen ska fungera bra på sikt, behöver de underhållas

Åtgärder som ytterligare minskar mjöldamm och mjölspill

- + **Låt tråget stå kvar med punktutsuget på i 5 sekunder efter avslutad satsning från silo.**

Då hinner en stor del av mjöldammet lägga sig.

- + **Häll vätska i tråg före tillsättning av mjöl.**

Degvätska som tillsätts först samlar upp en del av mjölet och minskar spridningen från tråget.

Effekt

Åtgärderna minskar mjölspridningen vid satsning från silo ytterligare.

Fördelar

- + Ytterligare förbättrad miljö för bagaren
- + Ytterligare minskat mjölspill i lokalen
- + Effektivare hantering av mjöl och övriga ingredienser

Nackdelar

- Det kan ta lite tid för bagaren att lära sig nya arbetsrutiner

2. Använd centraldammsugare vid städning

När mjölspridande moment är inkapslade och kompletterade med utsug förenklas städningen eftersom mindre mjöl sprids i lokalen.

De största dammkällorna vid städning

- Användning av borste vid rengöring av golv river upp damm som sprids i lokalen.
- Användning av tryckluft sprider också damm.

OBS! Borstning och tryckluft är städmetoder som river upp damm och sprider det i lokalen. När dammet lagt sig sker det överallt i bageriet. Dessa "städmetoder" gör alltså inte rent, de flyttar mjöldammet.

Viktigaste åtgärder

+ Använd centraldammsugare med lämpliga munstycken.

- Utrustningen måste vara i elektriskt ledande material kopplat till jord för att minska risken för statisk laddning, som kan orsaka stötar och dammexplosioner. Kontakta leverantören för mer information.
- Munstycken i olika storlekar och borste behövs för att komma åt överallt.

+ Bestämda rutiner för städningen och tydliga instruktioner.

Alla som arbetar på bageriet ska veta vilka krav som ställs på städningen.

- Skriftliga och tydliga instruktioner för hur och hur ofta städning ska ske.
- Dammsug upp mjölspill direkt.
- Efter varje arbetspass utförs noggrann städning.
- Regelbundet ska en mer omfattande städning ske, då golven våttorkas och damm på andra ytor tas bort. Hur ofta denna städning behövs beror på hur väl de dagliga rutinerna fungerar.

Tömning och rengöring av dammsugare, utsug och ventilation måste också ingå i städrutinerna. Utrustningen blir annars lätt en ny härd för skadedjur och insekter.

Effekt

Dammhalterna blir låga och hamnar normalt sett under gränsvärdet när man städar med centraldammsugare. Städning med borste/tryckluft ger ofta dammhalter över gränsvärdet. Det är lägre dammhalter på ett välstädat bageri.

Fördelar

- + Kraftigt förbättrad miljö för bagaren
- + Minskad allergirisk för bagaren
- + Enklare och effektivare städning när rätt städmetod används
- + Minskad risk för skadedjur i bageriet eftersom mjöl inte ansamlas
- + Bestämda rutiner och instruktioner förtydligar städarbetet
- + Bättre hygienisk standard i bageriet

Nackdelar

- Kostnad för centraldammsugare
- Det kan ta lite tid att få de nya rutinerna att fungera
- Centraldammsugaren måste tömmas och rengöras med jämna mellanrum för att inte bli en ny härd för skadedjur och insekter

Åtgärd som ytterligare minskar mjöldamm och mjölspill

+ Vagnar med hjul för säckar på golvet.

Med fria golvytor blir det mer lättstädat.

Vagnar med hjul för säckar på golvet

Effekt

Förenkling av städningen minskar mängden damm i luften och minskar risken för skadedjur.

Fördelar

- + Effektivare städning då säckarna kommer upp från golvet

Nackdelar

- Kostnad för vagnar

3. Se över påfyllning och inställning av automatiska doftare

De största dammkällorna vid automatiska doftare

- Överflödigt mjöl som doftas från automatiska doftare sprids i lokalen.
- Mjöl som ramlar bredvid behållaren sprids i lokalen.
- Vid påfyllning av automatiska doftare utsätts bagaren för höga halter av mjöldamm.

Viktigaste åtgärder

+ Minimera mängden mjöl som doftas.

Justera de automatiska doftarna att avge ett tunt mjöllager. Om mjölmängden är anpassad till processen minimeras spill och spridning i luft och lokal.

+ Fyll på automatiska doftare utan spill.

Luckan ska vara tillräckligt stor för skopan

+ Använd "dammfritt mjöl" vid automatisk doftning.

"Dammfritt mjöl" innebär att mjölpartiklarna är större och tyngre och därför faller snabbare och dammar betydligt mindre än vanligt mjöl.

Automatisk störare som doftar mjöl i tunt lager. Allt mjöl tas upp i processen.

Effekt

Mätningar har visat att användning av "dammfritt mjöl" istället för vanligt mjöl i automatiska doftare kan sänka dammhalterna med 70% (testen är gjord på mjöl med tillsats av fett, Bakers Friend).

Fördelar

- + Förbättrad miljö för bagaren
- + Minskad risk för skadedjur med minskat mjölspill i lokalen

Nackdelar

- Det kan ta tid att ställa om doftare så att de ger lagom mängd mjöl
- Vissa "dammfria mjöl" kan sätta igen borstförsedda automatiska doftare
- Ytterligare en produkt att hantera

4. Minimera manuell hantering av dammande ingredienser

De största dammkällorna vid manuell hantering av dammande ingredienser

- Vid invägning av mindre ingredienser dammar det.
- Det dammar också när ingredienserna töms i tråg.

Viktigaste åtgärder

- + Automatisera invägning och tömning av mindre ingredienser i så stor omfattning som möjligt.
- + Använd alltid punktutsug om det finns ingredienser som hanteras manuellt.

Punktutsug vid invägning av ingredienser

Effekt

När automatiserad hantering kapslas in och punktutsug ansluts till inkapslingen minskar halterna av mjöldamm.

Fördelar

- + Förbättrad miljö för bagaren
- + Minskad risk för skadedjur med minskat mjölspill i lokalen
- + Effektivare hantering av mjöl och övriga ingredienser

Nackdelar

- Kostnad för automatiseringsutrustning
- Kostnad för installation av utsug
- För att utsugen ska fungera bra behöver de underhållas